

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

**Кафедра гуманітарної і соціально-економічної
підготовки**

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

РОБОЧА ПРОГРАМА навчальної дисципліни

рівень підготовки **другий (магістерський)**
галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
спеціальності **053 Психологія**

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми магістрів для здобувачів вищої освіти V курсу.

Розробник: Мамчич І. П., завідувач кафедри гуманітарної і соціально-економічної підготовки ІУ «ВНЗ Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана», к. філол. н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри гуманітарної і соціально-економічної підготовки
Протокол від 31 серпня 2020 року № 1

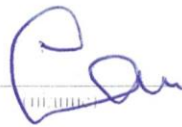
Завідувач кафедри

(підпис)

Інна МАМЧИЧ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
«31» серпня 2020 року

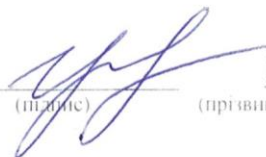
Гарант освітньої програми

(підпис)

О. Є. Самойлов
(прізвище та ініціали)

Робочу програму перевірено навчально-методичним відділом «31» серпня 2020 року

Завідувач
навчально-методичного відділу

(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Вибіркова	
Мова викладання	Українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	Вихідна	
Курс	V	
Семестр	1	
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	
Кількість змістових модулів	3	
Годин на аудиторне вивчення	30	
Годин на самостійне вивчення	60	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» є сприяти магістрантам у набутті базових знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для успішної презентації результатів наукової та науково-навчальної діяльності.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» є

- сприяти адаптації іноземних студентів до професійного й культурного середовища України через формування мовної і мовленнєвої компетенції.
- ознайомити студентів з нормами сучасної української мови в професійному спілкуванні;
- поглибити комунікативно-поняттєвий і лексичний навчальний мінімум, потрібний для спілкування в типових соціальних (професійних) ситуаціях;
- сформувати в студентів загальні та професійно орієнтовані комунікативні компетенції з метою забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі;
- сформувати навички аналізу наукового тексту та вміння правильно й логічно висловлювати свої думки українською мовою відповідно до особливостей наукового стилю;
- сформувати навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні, а також навички оперування фаховою термінологією, редагування, корегування та перекладу наукових текстів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Українська мова як іноземна» забезпечує набуття здобувачами освіти ряду компетентностей.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 7. Здатність ухвалювати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості стилів та жанрів сучасної української літературної мови;
- основні фонетичні й інтонаційні норми української вимови на рівні, що забезпечує розв'язання комунікативних завдань у різних сферах спілкування;
- принципи і правила українського правопису;
- спеціальну термінологію й специфічні конструкції наукового стилю на матеріалі навчальних дисциплін;
- стилістичне вживання слів, можливість уживання слів у прямому й переносному значенні;
- особливості функціонування частин мови у різностильових текстах;
- характерні типи словотворчих моделей іменників, прикметників, дієслів, дієприслівників, дієприкметників, прислівників;
- особливості побудови синтаксичних конструкцій різних типів (просте й складне речення);
- означення зв'язку між реченнями (складне синтаксичне ціле);
- прийоми мислення, вимоги до мовлення і мислення, як правильно читати й осмислювати прочитане;
- основні правила мовленнєвої поведінки в типових ситуаціях спілкування у навчально-професійній, соціально-культурній, офіційно-діловій сферах;
- лінгвокраїнознавчу інформацію, зокрема й професійно орієнтовану;

- сутність та особливості іншомовної комунікації, характер взаємодії комунікантів під час іншомовного спілкування.

уміти:

1) аудіювання:

- сприймати на слух зміст закінченого аудіотексту;
- розуміти розгорнуте мовлення, складні лінії аргументації за умови, що тема досить знайома;
- розуміти основний тематичний зміст, а також найбільш значущу інформацію лекції, дискусії зі спеціальності;
- розуміти семантику окремих фрагментів тексту і ключових одиниць, що визначають особливості розвитку змісту тексту за визначеною темою;
- орієнтуватися в різноманітних сферах і ситуаціях спілкування відповідно до лінгвістичних та екстралінгвістичних параметрів, що їх визначають;
- розуміти основні цілі й мотиви мовця, характер його ставлення до предмета мовлення;

2) говоріння:

Діалогічне мовлення

- брати участь у діалозі з достатнім ступенем невимушеності й спонтанності так, щоб взаємодія з носіями мови відбувалася максимально природньо;
- досягати визначених цілей комунікації у різноманітних сферах спілкування у діалогічній формі мовлення з дотриманням основних формул мовленнєвого етикету;
- брати активну участь у дискусії у знайомих контекстах, викладаючи й захищаючи свій погляд;
- репродукувати зміст прочитаного або прослуханого тексту (переказувати);
- розгортати короткий конспект лекції у докладне повідомлення;
- брати участь у діалозі й полілозі на тему майбутньої спеціальності, на соціально-культурні, суспільно-політичні теми;
- вільно вступати в комунікативні ситуації різного характеру;

Монологічне мовлення

- досягати визначених цілей комунікації у різноманітних сферах спілкування у монологічній формі мовлення з дотриманням основних формул мовленнєвого етикету;
- будувати повідомлення за запропонованою темою згідно з певним планом на підставі кількох текстів або вивчених тем;
- продукувати власні монологічні висловлювання на підставі аналізу прочитаного чи прослуханого з вираженням згоди, незгоди, заперечення;
- продукувати чіткі й докладні висловлювання про широке коло питань з аргументацією власного погляду, що стосуються академічної і професійної сфери спілкування;

3) читання:

- сприймати фактичну інформацію тексту науково-технічного, науково-популярного, професійно орієнтованого, соціокультурного та офіційно-ділового характеру, виділяти основну й другорядну інформацію, розуміти експліцитно виражене ставлення автора;

- сприймати зміст тексту в цілому, визначати тему, розуміти логічну схему розгортання тексту;
- виділяючи головну інформацію, уміти передати її зміст іншими словами;
- висловити зміст абзацу одним-двома реченнями;
- дати характеристику явищу, події, висловити своє ставлення до прочитаного, скласти плани різних типів;
- відшукувати задану інформацію в кількох текстах схожої тематики;

4) *письмо:*

- відтворювати письмовий і аудіотекст, демонструючи уміння виділяти основну інформацію, здійснювати компресію шляхом відкидання другорядної інформації та використання лексико-синтаксичних засобів (конспектування лекцій, друкованих текстів);
- створювати власний текст, що стосується академічної, офіційно-ділової та професійної сфер спілкування, з правильним взаєморозташуванням частин всередині висловлювання;
- писати повідомлення, узагальнюючи інформацію або наводячи аргументи «за» чи «проти» певного погляду;
- здійснювати дистанційне письмове спілкування, вести записи побаченого чи прочитаного з елементами кількісної та якісної характеристики, оцінки, з використанням типізованих композиційних компонентів (вступ, розгортання теми, висновки);
- анотувати та реферувати відповідні тексти.

володіти:

- уміннями перекладати тексти українською мовою, використовуючи термінологічні двомовні словники, електронні словники тощо.

4. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Науковий стиль сучасної української літературної мови

Тема 1. Вступ. Предмет, мета і завдання, структура дисципліни «Українська мова як іноземна».

Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури людини. Функції мови. Стилi, типи і форми мовлення.

Комунікація як процес обміну науковою інформацією.

Наукова мова як комунікативний феномен. Мова науки – засоби мови, що характеризують усі функційно-стильові різновиди наукової сфери наукової сфери спілкування; специфічна система граматичних і семантичних засобів вираження знакових одиниць, які становлять ядро і периферію наукового стилю.

Тема 2. Сутність та особливості наукового стилю української мови.

Мета і основні функції наукового стилю: інформативна, епістемічна, комунікативна, перформативна, гносеологічна, когнітивна, функції впливу, доказу, діалогу. Підстилi наукового стилю: власне науковий (академічний), науково-навчальний (дидактичний), науково-технічний (виробничо-технічний),

науково-популярний, науково-інформативний, науково-довідковий (довідково-енциклопедичний), науково-діловий.

Тема 3. Мовний етикет науки.

Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника. Основні аспекти культури наукового мовлення.

Норми сучасної української літературної мови в науковому стилі: орфоепічні та акцентуаційні, лексичні, словотвірні, морфологічні і синтаксичні. Норми нового українського правопису (2019).

Тема 4. Термінологія як система.

Сутність і визначення поняття «термін». Найважливіші вимоги до термінології наукового тексту.

Сучасна гуманітарна та технічна термінологія.

Змістовий модуль 2 **Особливості наукового тексту**

Тема 5. Загальна структура і композиція наукового тексту.

Науковий текст – цілісний комунікативний блок, що має чітку, логічну структуру із внутрішньо завершеними частинами (розділами, підрозділами, пунктами, параграфами, абзацами), насиченими відповідною термінологією.

Принципи укладання наукового тексту: змістової насиченості, професійної значущості, наукової інформативності, новизни, змістової завершеності, проблемності, доступності фахівцеві, інтертекстуальності.

Властивості й структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. Етапи роботи з науковим текстом.

Композиція писемного наукового тексту. Основні структурні елементи тексту: заголовок, вступ, основна частина, висновки.

Редагування і переклад наукових текстів. Типові помилки в науковому мовленні.

Тема 6. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела.

Лексикографічна компетентність як показник мовної культури науковця. Основні компоненти лексикографічної компетентності.

Лексикографія як наука про словники. Види словників. Структура словника та словникової статті. Типи лексикографічних джерел. Огляд сучасних словників.

Основні засади користування словниками. Уміння знайти потрібну інформацію. Світова практика укладання словників та досягнення в цій галузі.

Культура читання наукового тексту: сприймання, усвідомлення та розуміння його. Умови успішного сприймання, усвідомлення та розуміння наукового тексту. Фіксування інформації через помітки, виписки, складання плану, компресія тексту (тези, конспект, реферат, анотація).

Змістовий модуль 3

Культура усного і писемного наукового мовлення

Тема 7. Мовна особистість доповідача.

Мовнокомунікативні і стилістичні компетенції доповідача.

Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Недоліки усного наукового мовлення: уживання слова у невласивому значенні, нерозрізнення значення синонімів, порушення лексичної або граматичної поєднуваності, змішування паронімів, плеоназм, тавтологія, надлишковість, використання заповнювачів фраз, уживання штампів і шаблонів, канцеляризмів, послуговування совами іншого стилістичного забарвлення, зловживання іноземною термінологією і поняттями, що ускладнюють сприйняття головної думки, використання довгих речень.

Основні форми апробації отриманих наукових результатів (наукова конференція, науковий діалог, дискусія, наукова суперечка).

Електронна презентація наукового виступу. Найважливіші принципи розроблення електронних презентацій. Вимоги щодо мовного оформлення електронних презентацій.

Тема 8. Письмові тексти як результат науково-дослідницької праці.

Наукова стаття як самостійний науковий твір. Наукова стаття – вид наукової публікації, у якому описано кінцеві або проміжні результати проведеного дослідження, обґрунтовано способи їх отримання, а також накреслено перспективи наступних напрацювань. Етапи підготовки наукової статті.

Наукова рецензія – спеціальний текст-аналіз наукового джерела (джерел), розрахований на певне коло фахівців.

Науковий відгук – стисла форма письмової оцінки наукової роботи (курсової, бакалаврської, магістерської кваліфікаційних робіт, кандидатської чи докторської дисертацій). Мовні кліше в наукових рецензіях і відгуках.

Тема 9. Магістерська робота як форма презентації наукового тексту. Вимоги до написання магістерської роботи. Послідовність виконання магістерського дослідження. Композиція магістерської дипломної роботи. Апробація та публічний захист результатів науково-дослідницької праці. Стилiстичні вимоги до оформлення тексту магістерського дослідження.

Загальні правила цитування. Оформлення посилань на використану літературу, списку джерел, додатків.

Підсумковий модульний контроль – залік

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	сп		л	сем.	пз	лаб.	сп
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Науковий стиль сучасної української літературної мови												
Тема 1. Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування	2					2						
Тема 2. Комунікація як процес обміну науковою інформацією.	4	2				2						
Тема 3. Сутність та особливості наукового стилю української мови	6		2			4						
Тема 4. Норми сучасної української літературної мови в науковому стилі	8	2		2		4						
Тема 5. Термінологія як система	6	2				4						
Разом за змістовим модулем 1	26	6	2	2		16						
Змістовий модуль 2. Особливості наукового тексту												
Тема 6. Загальна структура і композиція наукового тексту	6	2				4						
Тема 7. Редагування і переклад наукових текстів	2					2						
Тема 8. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела	4	2				2						
Тема 9. Основні засади користування словниками	2					2						
Тема 10. Культура читання наукового тексту	6			2		4						
Разом за змістовим модулем 2	20	4		2		14						
Змістовий модуль 3. Культура усного і писемного наукового мовлення												
Тема 11. Мовна особистість доповідача	4	2				2						
Тема 12. Основні форми апробації отриманих наукових результатів	6	2				4						
Тема 13. Письмові тексти як результат науково-дослідницької праці	6	2				4						
Тема 14. Магістерська робота як форма презентації наукового тексту	8	2		2		4						
Тема 15. Стилiстичні вимоги до оформлення тексту магістерського дослідження	6	2				4						
Підсумкове заняття	6		2			4						
Разом за змістовим модулем 3	36	10	2	2		22						

Підготовка індивідуального навчально-, науково-дослідного завдання	8				8						
Підсумковий модульний контроль – залік											
Усього годин	90	20		10	60						

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
1.	Комунікація як процес обміну науковою інформацією.	2
2.	Норми сучасної української літературної мови в науковому стилі	2
3.	Термінологія як система	2
4.	Загальна структура і композиція наукового тексту	2
5.	Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела	2
6.	Мовна особистість доповідача	2
7.	Основні форми апробації отриманих наукових результатів	2
8.	Письмові тексти як результат науково-дослідницької праці	2
9.	Магістерська робота як форма презентації наукового тексту	2
10.	Стилістичні вимоги до оформлення тексту магістерського дослідження	2
Усього годин		20

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
1.	Норми сучасної української літературної мови в науковому стилі. Термінологія як система	2
2.	Культура читання наукового тексту	2
3.	Магістерська робота як форма презентації наукового тексту	2
Усього годин		6

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
1.	Сутність та особливості наукового стилю української мови	2
2.	Підсумкове заняття	2
Усього годин		4

9. Теми лабораторних занять – не передбачено

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
1.	Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування	2
2.	Комунікація як процес обміну науковою інформацією.	2
3.	Сутність та особливості наукового стилю української мови	4
4.	Норми сучасної української літературної мови в науковому стилі	4

5.	Термінологія як система	4
6.	Загальна структура і композиція наукового тексту	4
7.	Редагування і переклад наукових текстів	2
8.	Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела	2
9.	Основні засади користування словниками	2
10.	Культура читання наукового тексту	4
11.	Мовна особистість доповідача	2
12.	Основні форми апробації отриманих наукових результатів	4
13.	Письмові тексти як результат науково-дослідницької праці	4
14.	Магістерська робота як форма презентації наукового тексту	4
15.	Стилістичні вимоги до оформлення тексту магістерського дослідження	4
16.	Підсумкове заняття	4
17.	Підготовка індивідуального навчально-, науково-дослідного завдання	8
Усього годин		60

11. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

1. Створити план презентації авторської наукової роботи.
2. Укласти словник термінів з теми наукового дослідження.
3. Підготувати рекламу одного з електронних словників, узявши до уваги його мету, оптимальний, обсяг інформації на слайді, вікові особливості глядачів тощо.

12. Методи навчання

За джерелом знань:

- словесні: лекція, відповіді на питання, дискусія;
- наочні: електронні презентації; алгоритми;
- практичні: практичні завдання, завдання в тестовій формі; дидактичні картки; метод проектів.

Методи розвитку критичного мислення:

- асоціативний куш; метод ПРЕС.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 1 – бесіда, обговорення, інструктаж; вправа, тренування, метод проектів; робота в малих групах, «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «мікрофон», рольова гра; асоціативний куш, есе; презентація;

ПРН 6 – вправа, аналіз виробничих ситуацій, тренування, індивідуальні роботи, метод проектів; «акваріум», презентація;

ПРН 7 – вправа, тренування, самоуправління, індивідуальні роботи, метод проектів; демонстрація, презентація;

ПРН 10 – дерево рішень, асоціативний куш, таблиця «З-Х-Д», тричастинний щоденник, есе; тестування; ілюстрування, спостереження.

13. Методи контролю

Усний та письмовий контроль: фронтальне опитування, захист проектів.

14. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Інд. завд.	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
20	20	40	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить доречні приклади не лише з підручника, а й самостійно дібрані;
- усвідомлено і повно відтворює вивчений матеріал;
- викладає матеріал послідовно і правильно з погляду нормативності літературної мови;
- вміє застосовувати його для виконання конкретних професійних завдань;
- здійснює аналітичний пошук наукової інформації, що відповідає сформульованій проблемі, та оцінює її за критеріями адекватності;
- доступно і аргументовано представляє результати досліджень у писемній та усній формах, бере участь у фахових дискусіях.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82–89	B
	74–81	C

ставиться, якщо студент:

- дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й оцінка «відмінно», але припускається незначних помилок, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодиноких недоліків у послідовності викладу матеріалу і його мовленнєвому оформленні;
- неповно відтворює вивчений матеріал.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64–73	D
	60–63	E

ставиться, якщо студент:

- продукує з допомогою викладача висловлення про певні питання, що стосуються академічної і професійної сфери спілкування;
- виявляє знання і розуміння основних положень тексту, але не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і припускається помилок у мовленнєвому оформленні.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент:

- неправильно й нелогічно висловлює свої думки українською мовою відповідно до особливостей наукового стилю;
- виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу.

15. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

поточний контроль (опитування, завдання в тестовій формі, електронні презентації тощо) здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів; модульний контроль, що проводиться у формі заліку.

16. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни.
2. Дидактичний матеріал, схеми і алгоритми.
3. Електронні презентації.

17. Рекомендована література

Основна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: навч. посіб. Київ: Арттек, 1998. 190 с.
3. Вінніков В. А. Пам'ятка молодим вченим з написання наукових праць // Український радіологічний журнал. 2009. № 17. С. 79.
4. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 256 с.
5. Гінзбург М. Д. Десять відомих правил українського ділового та наукового стилю, зведені в систему // Стандартизація, сертифікація, якість. 2004. № 2. С. 22–28.
6. Жайворонок В. В. та ін. Українська мова в професійній діяльності: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2006. 431 с.
7. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. Київ, 1970. 306 с.
8. Культура мовлення вчителя-словесника / О. М. Горошкіна (уклад.). Луганськ: Навчальна книга, 2007. 111 с.
9. Литовченко В., Стріха М. Українська наука – безмовна? // Дзеркало тижня. 14–20 лютого 2004. № 6 (481).

10. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови. Київ: Академія, 2007. 360 с.
11. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови: підручник. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
12. Михайлова О. Г., Сидоренко А. А., Сухопар В. Ф. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.
13. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
14. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / Уклад. І В. Симоненко. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. 2005. 80 с.
15. Семеног О. Культура наукової української мови: навч. посіб. / За ред. Л. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. 252 с.
16. Семеног О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): монографія / За ред. Л. І. Мацько. Київ: Педагогічна думка, 2007. 278 с.
17. Сербенська О. Культура усного мовлення: Практикум: навч. посіб. Київ: Центр навч. літератури, 2004. 216 с.
18. Сурмім Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008. 184 с.
19. Умберто Еко. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
20. Циткіна Ф. А. Деякі аспекти зіставного аналізу наукових текстів // Мовознавство. 1987. № 4. С. 43–48.
21. Чепіга І. П. Мовленнєві особливості наукового тексту: текст-міркування, текст-доказ // Лінгвістичні студії. Донецьк, 2002. Вип. 10. С. 157–161.

Словники

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Київ: Довіра, 2007. 207 с.
2. Бирик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: Тлумачення, словотворення та слововживання: близько 35 000 слів і словосполучень / С. Я. Єрмоленко (ред.). Харків: Фоліо, 2006. 623 с.
3. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 88 с.
4. Бук С. 3 000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф. С. Бацевич. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 192 с.
5. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови. Київ: Наукова думка, 2002. 460 с.
6. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні / А. А. Бурячок (ред.). Київ: Наукова думка, 1999.
7. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів / В. Т. Бусел (авт., кер. проєкту та гол. ред.). Київ, Ірпінь: Перун, 2004. 887 с.

8. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Дужик Н. С., Єрмоленко С. Я., Ленець К. В., Пустовіт Л. О. Культура мови на щодень / НАН України; Інститут української мови / С. Я. Єрмоленко (ред.). Київ: Довіра, 2000. 170 с.
9. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор О. Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко (ред.). Київ: Либідь, 2001. 224 с.
10. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Київ: Академія, 1998. 712 с.
11. Карачун В. Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів: Правопис. Граматика: Понад 30 000 слів. Київ: Криниця, 1999. 524 с.
12. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ: Довіра, 2006. 477с.
13. Пономарів О. Д. Фонемі г і г: словник і коментар. Київ: Просвіта, 1997. 40 с.
14. Практичний словничок нормативних висловів / Упоряд. А. Сербенська. Львів: НТШ, 2002. 35 с.
15. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2004. 367 с.
16. Словник української мови: В 20-ти т. Київ: Наукова думка.
17. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2000. 87 с.
18. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
19. Широков В. А., Шевченко І. В., Рабулець О. Г., Костишин О. М., Пещак М. М. Словники України – інтегрована лексикографічна система. Електронний ресурс / НАН України; Український мовно-інформаційний фонд. Київ, 2001.

Допоміжна

1. Антисуржик / Ред. А. Сербенська. Львів: Світ, 1994. 150 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. Київ: Радянський письменник, 1970. 254 с.
3. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі: монографія. Черкаси: Брама-Україна, 2008. 400 с.
4. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук. праць. Київ: КНЕУ, 2001. Вип. IV. С. 1114.
5. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови). Київ: Довіра, 1999. 267 с.
6. Зелінська Н. В. Сучасний науковий дискурс: парадокси розвитку // Вісник Київськ. міжн. ун-ту. 2004. Вип. 3. С. 13–25.
7. Карпіловська Є., Кочерга О., Мейнарович Є. Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя // Проблеми української термінології. Вісник НУ «Львівська політехніка». 2004. № 503. С. 3–8.
8. Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології // Сучасність. 1994. № 399–400. С. 173–182.
9. Непийвода Н. Автор наукового твору: спроба психологічного портрета //

- Мовознавство. 2001. № 3. С. 11–23.
10. Панько Т., Кочан І., Мацюк Г. Українське термінознавство: підручник. Львів: Світ, 1994. 215 с.
 11. Рожанківський Р. Синтаксично-стилістичні вади сучасної фахової мови // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2004. № 503. Проблеми української термінології. С. 14–20.
 12. Селігей П. Питоме і чуже в термінології: гармонія чи конфлікт // Вісник НАН України, 2007. № 9. С. 20–28.
 13. Селігей П. О. Сучасне термінотворення: симптоми та синдроми // Мовознавство. 2007. № 3. С. 48–61.
 14. Сербенська О. Сучасна українська термінографія і проблеми екології мови // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2002. № 453. С. 17–20.
 15. Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ ст. Тернопіль: Астон, 2002. 352 с.
 16. Українська лінгвостилістика ХХ початку ХХІ століття: система понять і бібліографічні джерела / За ред. д-ра філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко. Київ: Грамота, 2007. 368 с.
 17. Чак Є. Д. Складні випадки правопису та слововживання. Київ: А.С.К., 1998. 272 с.
 18. Чак Є. Д. Чи правильно ми говоримо? Київ: Освіта, 1997. 239 с.
 19. Ярема С. На теми української наукової мови. Львів: Укр. т-во з механізації руйн. матер., 2002. 44 с.

18. Інформаційні ресурси, зокрема в мережі Інтернет

1. www.yak-my-hovorymo.wikidot.com
2. www.chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com
3. www.kultura-movy.wikidot.com
4. www.rodovyi-vidminok.wikidot.com
5. www.nepravylno-pravylno.wikidot.com
6. www.ros-ukr-idioms.wikidot.com
7. www.terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com